

Dierste

OMDAT LIEFDE OOK EEN WARM AFSCHEID VERDIENT.

AfscheidKompas

Thuis afscheid nemen,
samen herinneren

VOOR NU · VOOR LATER · OM TE BEWAREN

dierste.nl

Begin waar je nu bent

Misschien zie je het afscheid langzaam dichterbij komen. Misschien is je huisdier net overleden en voelt alles onwerkelijk. Dit Kompas geeft woorden en praktische houvast voor wat er gebeurt, wat je thuis kunt doen en hoe je samen een persoonlijk afscheid kunt vormgeven.

In dit kompas

- Medische twijfel, onverwacht overlijden, bel je eigen of dienstdoende dierenarts.
- Voorbereiden en samen keuzes maken: pagina 3 tot en met 7.
- De dag zelf en thuis laten inslapen: pagina 8 en 9.
- Thuis begraven en je overleden dier verzorgen: pagina 10 tot en met 13.
- Een ritueel, kinderen en andere huisdieren: pagina 14 tot en met 16.
- Regelen, rouwen en herinneringen bewaren: pagina 17 tot en met 19.

Wie helpt waarmee

Jij kent je dier en vertelt wat je thuis ziet. Je dierenarts beoordeelt de medische situatie en bespreekt behandeling, comfort en euthanasie.

Dierste helpt je het afscheid thuis vorm te geven. Met afscheidskistjes voor begraven op eigen grond, praktische uitleg en ideeën om samen afscheid te nemen en herinneringen te bewaren. We denken graag mee over een passende maat, de voorbereiding en een afscheid dat bij jullie past.

De folders die je bij dit Kompas krijgt, vullen de uitleg aan: de Dierste-folder laat de kistjes zien; Een afscheid op jullie manier helpt bij thuis afscheid nemen, verzorgen, dragen en begraven. Je vindt ze ook op dierste.nl.

Als afscheid dichterbij komt

Een dier dat al jaren bij je hoort, lees je op een heel eigen manier. Je kent de gewone geluidjes, de favoriete plek en het moment waarop je wordt opgezocht. Juist daardoor merk je soms kleine veranderingen voordat je er goed woorden voor hebt.

Kijk naar het gewone leven

Misschien blijft je dier vaker apart liggen, lukt een vertrouwde wandeling niet meer of verandert het contact met jullie. Er kunnen ook nog fijne momenten zijn. Schrijf kort op wat anders gaat, sinds wanneer je dat ziet en wat je dier nog graag doet.

Een beschrijving als “Ze bleef deze week vaker in haar mand, maar kwam nog wel bij ons zitten toen we thuiskwamen” vertelt meer dan alleen “Het gaat niet goed”. Je hoeft geen dagboek of test bij te houden.

Twijfel mag het begin zijn

Je hoeft niet eerst zeker te weten welke keuze je wilt maken. Wat je ziet, waar je bang voor bent en wat je nog niet begrijpt, mogen naast elkaar bestaan. Een medische afweging maak je samen met de dierenarts; de kennis van jouw dier breng jij mee.

> *Voorbereiden op een afscheid betekent niet dat je je dier opgeeft. Het betekent dat je ook voor het laatste stukje wilt zorgen.*

Bij medische twijfel of snelle achteruitgang is het belangrijk dat je dier op tijd wordt beoordeeld. Het lezen van dit Kompas kan daarna weer verder.

Een gesprek dat houvast geeft

Wanneer er veel op je afkomt, is het moeilijk om alles tegelijk te onthouden. Kies vooraf een paar vragen die echt belangrijk zijn. Iemand die met je meeluistert, kan helpen de antwoorden en de eerstvolgende afspraak te onthouden.

Begrijpen hoe het met je dier gaat

Wat weten we al, en wat is nog onzeker? Wat kan een behandeling nog betekenen? Gaat het om herstel, comfort of tijd samen? Wat vraagt die behandeling van je dier en van jullie thuis?

Het helpt om helder te krijgen wat je kunt verwachten. Welke veranderingen passen bij het verloop? Wanneer is opnieuw contact nodig? Als euthanasie ter sprake komt, wil je begrijpen waarom en hoe het moment kan verlopen.

Vertel ook wat voor jullie telt

Misschien wil je je dier graag thuis laten inslapen. Misschien wil een familielid erbij zijn of wil je een kind rustig voorbereiden. Benoem zulke wensen tijdig, zodat duidelijk is wat mogelijk is voordat er haast ontstaat.

Je mag ook eerlijk zijn over wat je thuis aankunt. Zorg, tijd, geld en de mensen die kunnen helpen, horen bij de werkelijkheid waarin jullie een keuze maken.

Neem één duidelijke afspraak mee

Sluit af met de kern: wat is nu het doel, wat is de volgende stap en wanneer hebben jullie weer contact? Een korte samenvatting op je telefoon of op papier kan genoeg zijn. Je hoeft thuis niet ieder woord van het gesprek opnieuw te kunnen oproepen.

Als liefde en twijfel naast elkaar staan

Misschien denk je: zolang mijn dier nog een fijn moment heeft, kan ik toch geen afscheid nemen? Of je bent juist bang dat je te lang wacht. Zulke gedachten kunnen elkaar afwisselen. Dat zegt iets over hoe zwaar het is om verantwoordelijk te zijn voor een dier dat je liefhebt.

Je kijkt naar meer dan één moment

Een goede dag kan hoop geven. Een moeilijke nacht kan alles anders laten voelen. Probeer het dagelijkse leven als geheel te zien: wat je dier nodig heeft, wat nog lukt en wat het kost om door te gaan.

Je hoeft daar geen eigen medische conclusie aan te verbinden. Jouw waarnemingen en de beoordeling van de dierenarts helpen om te begrijpen wat nog mogelijk is en wat het welzijn van je dier vraagt.

Je hoeft dit niet alleen te dragen

Vertel een vertrouwd persoon waar je tegenop ziet. Niet om de keuze bij iemand anders neer te leggen, maar omdat hardop uitspreken kan helpen. “Ik ben bang dat ik te vroeg ben” of “Ik wil niet dat er eerst een crisis komt” mag gezegd worden.

> *De wens om langer samen te zijn en de wens om je dier verder lijden te besparen, kunnen allebei uit dezelfde liefde komen.*

De praktische voorbereiding kan ondertussen al beginnen. Weten waar je afscheid wilt nemen en wat je daarna nodig hebt, haalt geen tijd bij je dier weg. Het maakt ruimte om straks bij je dier te blijven.

Maak ruimte voor het afscheid

Een afscheid hoeft niet groot te worden om betekenis te hebben. Wel kan het rust geven als een paar praktische dingen al geregeld zijn. Dan hoef je op de dag zelf minder te zoeken en kun je je aandacht bij je dier houden.

Denk op tijd na over thuis

Waar zou je het liefst afscheid nemen? Wie wil erbij zijn? Is er iemand die vooraf een eigen moment wil? En wil je je dier daarna thuis begraven? Door dit samen te bespreken, krijgt het afscheid langzaam een vorm die bij jullie past.

Wil je een Dierste-afscheidskist gebruiken, kies en bestel die dan zo mogelijk vooraf. Zo heb je tijd om de passende maat te bepalen en het kistje klaar te zetten met een doek of dekentje. Dierste denkt graag met je mee; stem bij een korte voorbereidingstijd eerst de beschikbaarheid af.

Kies één praktische helper

Die kan familie op de hoogte houden, een rustige plek klaarmaken of zorgen dat de spullen voor het afscheid aanwezig zijn. Spreek af welke informatie je wilt delen. Je hoeft niet iedereen zelf te bellen of steeds hetzelfde verhaal te vertellen.

Maak kosten vooraf duidelijk

Laat zo mogelijk toelichten welke kosten bij de dierenarts horen en welke bij het afscheid. Dat voorkomt dat onduidelijkheid op een verdrietig moment extra ruimte inneemt.

Niet alles hoeft vast te staan. Een plek, de belangrijkste mensen en wat je nodig hebt voor het laatste stukje zijn een goed begin.

Samen op jullie eigen manier

Sommige mensen willen dichtbij blijven. Anderen hebben behoefte aan een eigen moment of weten nog niet wat ze aankunnen. In één gezin kan dat heel verschillend zijn. Je hoeft elkaar niet op precies dezelfde manier verdrietig te zien om te weten dat het dier bij jullie allemaal hoorde.

Nodig de mensen uit die erbij horen

Familie, vrienden of iemand die vaak op je dier paste: je mag hen betrekken. Als het afscheid nog voor je ligt, kunnen mensen vooraf langskomen. Samen even op de vertrouwde plek zitten, een hand op de vacht leggen of iets vertellen kan al een afscheid zijn.

Ook na het overlijden kan er, binnen de tijd die thuis verantwoord is, ruimte zijn voor een laatste bezoek. Spreek een duidelijk moment af, zodat je niet de hele dag hoeft te organiseren.

Ieder mag iets kleins bijdragen

De één kiest bloemen. Een ander brengt een foto of maakt iets te drinken. Kinderen kunnen een tekening maken of een speeltje uitzoeken. Wie liever niets doet, mag er gewoon bij zijn.

Als iemand niet kan komen, kun je een boodschap voorlezen of een herinnering meenemen in het ritueel. Maak alleen foto's of filmpjes als de aanwezigen dat prettig vinden; vraag dat ook voordat je iets deelt.

Je hoeft geen mooi afscheid op te voeren. Je maakt samen ruimte voor een dier dat een deel van jullie leven is.

De dag zelf hoeft niet perfect

Misschien had je bedacht dat je rustig zou blijven en komen er toch alleen tranen. Misschien ben je juist stil of merk je dat je praktische dingen gaat doen. Op zo'n dag kun je anders reageren dan je van jezelf verwacht.

Maak het vertrouwd

Een rustige plek, een bekende doek, een foto of het lievelingsspeeltje kan genoeg zijn. Thuis kun je kiezen wie dichtbij zit en wie even wat afstand houdt. De dierenarts zorgt voor het medische deel en geeft aan wat er tijdens de euthanasie gebeurt.

Je mag zeggen: “Wil je uitleggen wat je nu doet?” Of: “Ik heb even iemand naast me nodig.” Er zijn geen perfecte woorden nodig. Ook als je niet alles wilt zien, kun je op jouw manier betrokken blijven.

Na afloop

Laat het behandelteam uitleggen wat er is gebeurd en wat de eerstvolgende praktische stap is. Vraag wie contact houdt over het ophalen, als dat van toepassing is. Laat een helper meeluisteren als je verwacht weinig te onthouden.

Een tekening, briefje of aandenken kun je apart houden om later bij je huisdier te leggen. Denk ook aan favoriete speeltjes. Je hoeft niet meteen te weten wat je met ieder voorwerp wilt doen.

Wanneer je dier thuis blijft, kun je na het medische afscheid zelf verder met verzorgen, samenzijn en het begraven. Op de volgende pagina's lees je hoe je dat praktisch en persoonlijk kunt vormgeven.

Je huisdier thuis laten inslapen

Thuis kan je dier op een vertrouwde plek blijven, met bekende geuren en de mensen die erbij horen. Maak vooraf een afspraak voor euthanasie aan huis; niet iedere praktijk kan op ieder moment komen. Je bespreekt dan ook de voorbereiding, het verloop en de kosten.

Wat er gebeurt

De dierenarts begeleidt de euthanasie. Vaak krijgt je dier eerst een middel om diep te ontspannen of in slaap te raken, gevolgd door het middel waardoor het overlijdt. De precieze werkwijze verschilt per dier en situatie. Je kunt meestal dichtbij blijven, zacht praten of je hand op de vacht houden.

Tijdens het inslapen raakt je dier buiten bewustzijn en stoppen de ademhaling en hartslag. De dierenarts controleert of je dier is overleden. Na het overlijden kunnen de ogen openblijven. Er kan urine of ontlasting vrijkomen en soms is er nog een korte reflexbeweging. Na een vastgestelde dood betekenen zulke veranderingen niet dat je dier weer bij bewustzijn komt.

Daarna is er ruimte voor jullie

Euthanasie is het medische deel van het afscheid. Wanneer je dier is overleden, kunnen jullie het persoonlijke vervolg zelf vormgeven: je dier in het kistje leggen, anderen laten komen, een herinnering maken en samen begraven.

Leg voor dat moment alvast een schone handdoek en een passende doek of licht dekentje klaar. Een praktische helper kan de spullen aangeven en bij het verplaatsen helpen.

Dierste denkt graag mee over het kistje en het afscheid eromheen. De eigen folder Een afscheid op jullie manier sluit aan op de praktische uitleg hierna.

Thuis begraven

Begraven op eigen grond kan een fijne manier zijn om je huisdier dichtbij te houden. De laatste plek ligt dan in de omgeving die al bij jullie leven hoort. Je kunt er zelf naartoe lopen, even blijven staan en later iets neerzetten dat aan je dier herinnert.

Een afscheid in eigen kring

Je kunt de mensen uitnodigen die jullie erbij willen hebben. Iemand vertelt een herinnering, kinderen leggen een tekening neer en samen brengen jullie je dier naar de gekozen plek. Er hoeft geen uitgebreid programma te zijn. Een paar woorden, een bloem en stilte kunnen net zo persoonlijk zijn.

Thuis bepaal je veel van de sfeer: de muziek, de volgorde en hoe je de mensen om je heen wilt betrekken. Dat geeft ruimte voor jullie eigen manier van afscheid nemen. Plan het samenzijn wel binnen de korte tijd waarin je overleden dier thuis kan blijven; op pagina 13 lees je daar meer over.

Een herinneringsplek dichtbij

Na het begraven kan er een herinneringsplekje ontstaan. Met een plant, een steen met de naam of een paar bloemen. Een plek waar je alleen kunt zijn of samen nog eens een verhaal vertelt. Het hoeft niet meteen af; je kunt later iets toevoegen.

Dierste maakt afscheidskistjes voor dit laatste stukje samen. De productfolder helpt je een passende binnenmaat te kiezen.

De NVWA noemt begraven in de eigen tuin of op eigen grond als mogelijkheid. Controleer de actuele plaatselijke voorwaarden bij je gemeente. Voor hobbydieren, zoals paarden, schapen en kippen, gelden andere regels.

Kies de plek die bij jullie past

Als thuis begraven mogelijk is, kun je afscheid nemen in de vertrouwde omgeving en je dier zelf naar de laatste plek brengen. Je houdt veel van de invulling in eigen hand: wie je uitnodigt, welke herinneringen je deelt en hoe het moment eruitziet.

Wat je voor thuis regelt

Een toegestane plek op eigen grond, een praktisch plan voor het graf en mensen die kunnen helpen. Zorg dat duidelijk is wie graaft, wie mee draagt en wanneer jullie samenkomen. Maak het graf diep genoeg om opgraven door andere dieren te voorkomen en houd de plaatselijke voorwaarden aan. Kies een passende kist of doek en maak de route vrij.

Ook een afscheid thuis vraagt voorbereiding, fysieke hulp en soms kosten. Het hoeft geen grote bijeenkomst te worden. Met een klein gezelschap kan het net zo eigen zijn.

Als je voor een andere vorm kiest

Crematie, een dierenbegraafplaats of een andere dienst heeft eigen afspraken. Er kunnen voorwaarden gelden voor het tijdstip, de duur, het aantal aanwezigen en wat je mag meegeven. Kosten kunnen per onderdeel worden berekend. De precieze mogelijkheden verschillen per aanbieder.

Alle overige vormen van afscheid nemen regel je in overleg met de aanbieder van die dienst. Laat vooraf duidelijk worden wat inbegrepen is en welke wensen mogelijk zijn.

Houd het belangrijkste voor ogen

Een afscheid hoeft niet duurder of uitgebreider te zijn om liefdevol te zijn. Het gaat erom dat je weet wat je kunt verwachten en dat de vorm bij jullie dier, jullie wensen en jullie mogelijkheden past.

Je overleden dier verzorgen

Als vaststaat dat je dier overleden is, kun je het op een rustige plek neerleggen. Een schone, absorberende handdoek onder je dier vangt vocht op. Na het overlijden kunnen urine, ontlasting of andere vloeistoffen vrijkomen. Vervang een natte onderlaag rustig door een droge.

Een natuurlijke houding

Leg je dier liefst in een vertrouwde houding, bijvoorbeeld op de zij. De gewrichten kunnen na het overlijden stijver worden. Pas een houding alleen aan zolang dat zonder kracht lukt; trek niet aan poten en forceer niets. Laat je helpen als je dier zwaar is of verplaatsen moeilijk gaat.

Een eigen plekje in het kistje

Zet de kist op een vlakke, stevige ondergrond. Leg er een absorberende doek in en eventueel een licht dekentje. Kies de binnenmaat op de natuurlijke lighouding, met ruimte voor poten, staart en de doek. Alleen ras of gewicht vertelt niet of een kist goed past.

Je kunt een speeltje, tekening, briefje, foto of enkele bloemen bij je dier leggen. Lievelingskoekjes of snacks kunnen tijdens het afscheid een persoonlijk detail zijn; houd ze buiten bereik van andere huisdieren. Wat niet mee het graf in gaat, kun je naast de kist neerleggen en bewaren.

Ondersteun een gevulde Dierste-kist altijd onder de bodem. Til niet aan het deksel of de zijwanden. Spreek samen af wanneer je optilt en neerzet en houd de kist horizontaal.

De meegegeven folder Een afscheid op jullie manier beschrijft deze handelingen ook. Je vindt hem op dierste.nl.

Hoe lang kun je nog samen zijn

Na het overlijden verandert je dier verder. Warmte versnelt dat proces. Een koele plek helpt, maar maakt de tijd niet onbeperkt. Een kistje is een plek om afscheid te nemen; het koelt je dier niet vanzelf.

Kies de koelste rustige plek

Zet de kist uit de zon, bij voorkeur in een koele, verduisterde ruimte. Houd afstand van een radiator en zet hem niet op een warme vloer met vloerverwarming. Gebruik dan een stevige, veilige verhoging op een koele plek. Een dikke deken houdt warmte juist vast.

Omwikkelde koelelementen kunnen tijdelijk helpen. Leg ze met een doek ertussen rond je dier en vervang ze zodra ze niet meer koud zijn. Houd de onderlaag droog en bescherm de plek tegen insecten. Dit vervangt geen professionele koeling wanneer je langer afscheid wilt nemen.

Wanneer is het tijd om te begraven

Plan begraven zonder professionele koeling zo mogelijk op de dag van overlijden. Bij warmte kan eerder nodig zijn. Er is geen vast aantal uren dat voor ieder dier en ieder huis veilig geldt; formaat, temperatuur en omstandigheden maken verschil. Reken daarom niet vanzelf op meerdere dagen thuis.

Merk je een toenemende onaangename geur of duidelijke zwelling, rond het afscheid dan af en stel het begraven niet uit om op laat bezoek te wachten. Ook zonder deze signalen gaan de veranderingen door. Gewoon vochtverlies kort na overlijden vang je op met een absorberende onderlaag.

Je kunt mensen ook vóór een gepland overlijden laten komen. Zo krijgt het samenzijn meer ruimte, zonder dat je overleden dier langer thuis hoeft te blijven. De herinneringen gaan na het begraven verder.

Samen afscheid nemen

Een ritueel geeft het moment een eenvoudige volgorde. Je hoeft niets plechtigs te bedenken. Nodig de mensen uit die bij jullie dier horen en vertel kort wat jullie willen doen. Wie alleen wil komen zitten of luisteren, is even welkom.

Nog even dichtbij

Leg je dier in het kistje op de gekozen doek. Bloemen kunnen op of naast de kist liggen. Een foto, briefje, lievelingsspeeltje of een paar vertrouwde koekjes kunnen een plek krijgen. Kinderen mogen een tekening maken of, als ze dat willen, op de houten kist tekenen.

Laat ieder die wil iets vertellen: een bijnaam, een grappig moment, iets heel gewoons dat jullie gaan missen. Je kunt een brief voorlezen of muziek laten horen. Stil zijn mag ook.

Een moment samen

Drink daarna rustig iets met elkaar. Er mag gehuild en gelachen worden. Verhalen hoeven niet mooi afgerond te zijn; soms is “weet je nog?” genoeg om samen terug te zijn bij een klein stukje van jullie leven.

Samen naar de laatste plek

Wanneer het moment daar is, kunnen jullie nog een keer dichtbij komen. Sluit samen de kist als iedereen die dat wil afscheid heeft genomen. Bewaar kunststof versieringen, foto's in hoesjes en andere spullen die niet mee de grond in mogen apart.

Maak de route vrij. Draag met voldoende mensen, ondersteun de bodem en houd de kist horizontaal. Bij het graf kan iemand iets zeggen of een bloem neerleggen. Wie wil, helpt met het sluiten van het graf. Daarna mag je nog even samen blijven.

Betrek ook je kinderen

Vertel eenvoudig en eerlijk wat er gebeurt. “Ons dier is dood. Het lichaam werkt niet meer. Het ademt niet meer, voelt geen pijn meer en komt niet terug.” Gebruik liever zulke woorden dan alleen slapen of weggaan; dat kan verwarrend zijn.

Bij euthanasie kun je zeggen: “De dierenarts heeft geholpen om het leven van ons dier te laten eindigen, omdat het te ziek was en we verder lijden wilden voorkomen.” Gebruik die uitleg alleen als dit de werkelijke reden was.

Meehelpen op een eigen manier

Kinderen kunnen een doek aanreiken, samen een dekentje klaarleggen, bloemen kiezen of een speeltje verzamelen. Ze mogen tekenen, iets op de kist schrijven of bij het begraven een bloem neerleggen en een beetje aarde helpen terugleggen. Laat een volwassene het zware verplaatsen doen en blijf erbij.

Nodig uit, maar maak niets verplicht. Een kind mag niet willen kijken, aanraken of helpen. Ook midden in het afscheid vragen of het weer mag spelen kan erbij horen. Kinderen bewegen vaak tussen verdriet en het gewone leven; spelen betekent niet dat de band minder groot was.

Een verhaal kan helpen

Het prentenboek Kikker en het vogeltje van Max Velthuijs kan een rustige opening geven om samen over dood en afscheid te praten. Je hoeft niet na iedere bladzijde iets uit te leggen; luister naar wat je kind zelf vraagt of aanwijst.

Als een maatje achterblijft

Ook achterblijvende dieren kunnen hun maatje missen. Misschien zoekt je hond op de vertrouwde plekken, luistert je kat naar een geluid bij de deur of wordt er meer contact met jou gezocht. Het huis en het dagelijkse leven zijn veranderd.

Zoeken naar wat vertrouwd was

Zoeken, onrust of ander contact zoeken kan bij een reactie op verlies passen. Niet ieder dier laat iets zien en niet ieder dier reageert hetzelfde. Geef ruimte aan wat je merkt, zonder te verwachten dat je dier op een bepaalde manier afscheid moet nemen.

Een verandering in gezondheid is daarmee niet automatisch rouw. Kijk naar je dier als geheel; het woord verlies verklaart niet iedere verandering.

Afscheid nemen van dier tot dier

Wil je een ander huisdier bij je overleden dier laten kijken of snuffelen? Beoordeel of dit in jullie situatie mogelijk en veilig is. Bij een mogelijke besmettelijke ziekte of vergiftiging laat je andere dieren niet bij je overleden dier. Laat het dier anders zelf dichterbij komen en blijf erbij. Dwing geen contact af en laat de dieren niet zonder toezicht samen.

Het kan heel kort zijn. Even ruiken, kijken en weer weglopen is ook een reactie. Er is geen belofte dat een dier daarna niet meer zoekt; je hoeft het moment niet opnieuw af te dwingen.

Rustige aandacht en de vertrouwde dingen in huis kunnen ondertussen houvast geven. Wat een achterblijvend dier nodig heeft, verschilt ook per diersoort.

Eerst afscheid, daarna regelen

In de eerste uren gaat je aandacht naar je overleden dier, de mensen die willen komen en het moment van begraven. Dat is het deel dat niet onbeperkt kan wachten. Verzekeringen en abonnementen hoeven niet allemaal tegelijk met het afscheid te worden afgerond.

Nu: maak het afscheid mogelijk

Zorg voor een koele plek, een passende kist of doek, hulp bij het graf en een duidelijk moment om samen te komen. Denk vóór het begraven aan een poot- of neusafdruk, een plukje vacht of een foto, als je die wilt bewaren. Later kun je die keuze niet overdoen.

Daarna: voorkom nieuwe afspraken en leveringen

Laat weten dat je dier is overleden aan de praktijk, het pension, de oppas, uitlaatservice, trimsalon of trainer. Controleer toekomstige afspraken en automatische voerbestellingen. Een vertrouwd persoon kan helpen overzicht te maken; jij hoeft niet overal opnieuw je hele verhaal te vertellen.

In de dagen erna: rond de administratie af

Meld het overlijden bij de verzekeraar en vraag welke declaraties nog openstaan. Werk de chipregistratie bij; bij honden gebeurt dit via het registratieportaal waar de hond staat ingeschreven. Controleer of je je hond voor de hondenbelasting bij de gemeente moet afmelden. Beëindig daarna de abonnementen en diensten die niet meer nodig zijn.

Bewaar bevestigingen samen. Een melding bij één organisatie werkt de andere registraties niet vanzelf bij.

De losse Dierste-Regelwijzer zet de stappen op volgorde. Vink af wat voor jou van toepassing is.

Vanuit liefde afscheid nemen

Misschien komt dezelfde vraag opnieuw: wat als ik iets anders had gedaan? Je kunt tegelijk verdriet, dankbaarheid, twijfel of zelfs opluchting voelen. Dit boekje kan niet beoordelen wat een gevoel in jouw situatie betekent en geeft geen vaste volgorde of termijn voor rouw.

Terugkijken kan per moment veranderen

Het ene moment weet je nog precies waarom verdergaan niet meer goed voelde. Een uur later zie je een vrolijke foto en lijkt dat besef ver weg. Een fijne herinnering laat zien hoe je dier heeft geleefd; ze vertelt niet hoe het op het laatste moment met je dier ging.

Als je voor euthanasie koos om verder lijden te voorkomen, stond het welzijn van je dier voorop. Dat de keuze uit liefde kwam, maakt het afscheid niet licht. Soms is zorgen juist het zwaarste wanneer je zelf nog zo graag samen wilt blijven.

Er hoeft geen vaste volgorde te zijn

Je kunt huilen en later lachen om iets wat zo typisch jouw dier was. Je kunt iets praktisch regelen en daarna ineens niets meer uit je handen krijgen. Gevoelens hoeven niet netjes bij elkaar te passen om er te mogen zijn.

De één praat graag, de ander zoekt stilte. Sommige spullen wil je dichtbij houden; andere kun je even niet zien. Je hoeft het tempo van iemand anders niet over te nemen.

Je hebt je dier niet alleen op die laatste dag liefgehad. De zorg, het gewone samenzijn en alles wat jullie deelden, horen net zo goed bij jullie verhaal.

Herinneringen bewaren

De riem aan het haakje. Een speeltje onder de bank. Een afdruk waarin je ineens dat ene pootje herkent. Tastbare dingen kunnen later een herinnering dichtbij brengen op een manier die je nu nog niet kunt bedenken.

Vóór het definitieve afscheid

Misschien wil je een poot- of neusafdruk maken, een klein plukje vacht bewaren of nog een foto van jullie samen. Denk daar vóór het begraven even aan. Je hoeft nu nog niet te weten waar je het voor gaat gebruiken; deze mogelijkheid komt later niet opnieuw.

Gebruik voor een afdruk materiaal dat daarvoor is bedoeld en volg de aanwijzingen. Een volwassene kan een klein plukje vacht bewaren in een droog envelopje of zakje. Dierste denkt graag mee over het maken en bewaren van zulke aandenkens.

Leg spullen gerust eerst apart

Je hoeft een mand, halsband, dekentje of speeltje niet overhaast weg te doen. Als je het nu niet wilt zien, kun je het tijdelijk opbergen. Later kun je opnieuw kiezen wat je dichtbij wilt houden, ergens in wilt verwerken of wilt doorgeven.

Niet alles hoeft bewaard te worden. Het gaat om wat voor jou betekenis krijgt. Een gewone doos, een envelop, een plek bij een foto of de herinneringsruimte in het Dierste-pakket kan genoeg zijn.

Het verhaal gaat verder

Je mag iets vastpakken, een herinnering vertellen en opnieuw ontroerd raken. Je dier is niet meer op de vertrouwde plek, maar wat jullie samen hebben geleefd kan op kleine momenten weer voelbaar worden.

Dierste denkt met je mee

Wil je weten welk kistje past, hoe je het afscheid thuis kunt voorbereiden of wat je nodig hebt om een herinnering te bewaren? Je bent welkom. Ook als je vooral je verhaal even kwijt wilt, bieden we graag een luisterend oor.

Je kunt ons zo bereiken

Bel of app 06 128 762 94. Mail naar info@dierste.nl of stuur een bericht via de socials van Dierste. Wil je rustig telefonisch praten, dan spreken we daarvoor een moment af na 18.00 uur.

Contact, collectie en de socials van Dierste

De folders bij dit Kompas

De Dierste-folder laat de afscheidskistjes en binnenmaten zien. Een afscheid op jullie manier beschrijft de praktische stappen thuis. Je krijgt ze mee en kunt ze ook op dierste.nl terugvinden.

Een afscheid op jullie manier

De Dierste-folder

Met aandacht geschreven

Eigen Dierste-tekst, met de bestaande handreiking als basis voor de praktische handelingen. Medische beoordeling en euthanasie blijven bij de dierenarts. De bewaartijd thuis is afhankelijk van de omstandigheden; dit Kompas geeft geen garantie op een vast aantal uren.

Bij een mogelijke besmettelijke ziekte, vergiftiging of gewenst onderzoek naar het overlijden, stem je de verzorging en het vervolg eerst met de dierenarts af.

Bronnen: LICG Euthanasie; NVWA overleden gezelschapsdieren; Cornell University; BluePearl; Lap of Love; ASPCA; RSPCA. Volledige bronverantwoording bij het downloadpakket.

Dierste · AfscheidKompas · versie 3.0 · 2 november 2026